

TÜRK BAKLIYAT İHRACATININ HÜZÜNLÜ SONU TÜRK ÜRÜNÜ KIRMIZI MERCİMEK İHRACATININ DÜNÜ Reşat BAĞCIOĞLU

DANIŞMANLIK HİZMET ALIMLARI VE PROJE ESASLI SATINALMA YÖNETİMİ

Prof. Dr. Murat ERDAL

SATINALMADA YÖNETİM BECERİSİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Oktay SARI

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNDE EMY SORUNSALI

İbrahim Halil EKTİRİCİ, ÜNSPED

Ülkemizde ve Dünyada
Sürdürülebilirlik Endeksleri

Dilek AŞAN

Yönetim Oyununda
Başarmak

Prof. Dr. Mahmut TEKİN

4734 Sayılı Kamu İhale
Kanunu'na Göre İhale Usulleri

Mehmet ATASEVER

BU SAYIDA

AĞUSTOS 2021 YIL:9 SAYI:104

Dış Ticaretteki Riskler - XXIX Reşat BAĞCIOĞLU	8-14
Yönetim Oyununda Başarmak Prof. Dr. Mahmut TEKİN	15-17
Yatırım Teşvik Sisteminde EMY Sorunsalı İbrahim Halil EKTİRİCİ	18-21
Danışmanlık Hizmet Alımları ve Proje Esaslı Satınalma Yönetimi Prof. Dr. Murat ERDAL	22-26
4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Usulleri Mehmet ATASEVER	27
Satınalmada Yönetim Becerisi ve Sürdürülebilirliği Oktay SARI	28-29
Ezbere bilirim.. Benden Kaçmaz.. Müge COŞKUN	30
Ülkemizde ve Dünyada Sürdürülebilirlik Endeksleri Dilek AŞAN	31-32
Trafik Kazalarında İşveren ve İş yerinin Sorumluluğu Ahmet ALBAYRAK	33-35
İşletmeleri Anlamak: "İşletme Okuryazarlığı" Dr. Öğr. Üyesi Gözde MERT	36-39
Çevresel Türbülânsta İşletme Refleksi Dr. Mehmet KAPLAN	40-41
Uzaktan Organizasyonel Mükemmellik için Performans İklimi Ertuğrul TEKİN	43-44
Dunning - Kruger Etkisi (Sendromu) ve İş Dünyası Özgür KARABULUT	45-46
Hafta ve Genel Tatil Günlerine Rastlayan Mazeret İzinleri Nasıl Kullanılmalıdır? Lütfi İNCİROĞLU	47
Dövizli İşlemlerde Kur Belirlemedeki Kıstaslar Şaban KÜÇÜK	48
Pazarlık Taktikleri Prof. Dr. Murat ERDAL	52-60

İMTİYAZ SAHİBİ
TİNOVA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ A.Ş.
ADINA
MURAT ERDAL

EDİTÖR
PROF. DR. MURAT ERDAL
murat.erdal@buyernetwork.net

KURUMSAL İLETİŞİM
ARŞ. GÖR. ADİL ÜNAL
adil.unal@buyernetwork.net

DİZGİ VE TASARIM
FİLİZ ÜNAL
filiz.unal@satinalmadergisi.com

REKLAM VE SPONSORLUK
reklam@satinalmadergisi.com
0 (212) 509 56 56

DANIŞMA KURULU
PROF. DR. EMRAH CENGİZ
PROF. DR. MAHMUT TEKİN
MURAT AKSOY
MEHMET ATASEVER
SEYHAN GENÇAĞ
REŞAT BAĞCIOĞLU

ABONELİK
abone@satinalmadergisi.com
www.satinalmadergisi.com/abonelik

YÖNETİM YERİ
Tinova Bilişim Teknolojileri A.Ş.
İstanbul Teknokent No:37/1 B Blok
No: 105 34320 Avcılar / İstanbul
Tel (0212) 509 56 56
Tel (0546) 740 10 10
Web www.satinalmadergisi.com

YAYIN TÜRÜ: Yaygın, Süreli, Aylık

DİJİTAL DERGİ ABONELİĞİ
Dijital abonelik talepleriniz için abone@satinalmadergisi.com adresine e-posta gönderebilirsiniz.

Online Üyelik: <https://satinalmadergisi.com/dijital-islem-merkezi/>

Satınalma Dergisi T.C. yasalarına uygun olarak yayınlanmaktadır. Yayınlanan ilanların ve makalelerin sorumluluğu ilan ve makale sahiplerine aittir. Satınalma Dergisi basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder.

Dr. Öğr. Üyesi Gözde MERT
Nişantaşı Üniversitesi İşletme Bölüm Başkanı
& Gözde Araştırma Şirketi Kurucusu
gozde.mert@nisantasi.edu.tr
mertgozde@yahoo.com

İŞLETMELERİ ANLAMAK: “İŞLETME OKURYAZARLIĞI”

“Eğitim, bireyler için gereklidir ama yeterli değildir. Kendi kendine öğrenen ve kendi kendine düşünen bireyler olmak, entelektüel sermayenizin sürekli gelişmesine neden olur. Bilgili kişiler, diğer herkesten farklılaşırlar.”

Dr. Gözde MERT

İnsanlar, diğer canlılardan farklı olarak toplu bir şekilde birlikte yaşamakta ve ihtiyaçlarını birlikte karşılamaktadır. Bu durum ise bireylerin tek başına gerçekleştiremeyeceği hedeflerine ulaşmak için başkaları ile iş birliğine girmelerine neden olur. Toplumun bireyleri arasındaki bu iş birliği ve karşılıklı olarak ihtiyaçların giderilmesi işletmeler aracılığıyla sağlanabilmektedir. **İşletme, toplumdaki bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere mal ya da hizmet üreten ekonomik bir birimdir.** Diğer bir ifadeyle tanımlamak gerekirse işletme; mal ve hizmet üretmek için girdilerin bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çıktılara dönüştürülmesi süreci olarak tanımlanabilir.

Ülke ekonomilerinin önemli bir kesimini, farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler oluşturur. Günümüzde hızla gelişim gösteren teknoloji, sosyal ve ekonomik koşullar işletmelerin önemini daha da artırmıştır.

Ürün ve hizmetlerin üretildiği ve piyasaya sunulduğu her yerde işletme ve işletme faaliyetleri bulunmaktadır. İşletmeler ve diğer unsurlardan oluşan bir bütünü ya da ekonomik bir örgütü inceleyen bilim dalı ekonomi olmakla beraber, ekonomik bir örgütü oluşturan işletmelerin incelenmesi ise **“işletme bilimi”** kapsamına girmektedir.

Önemli bir ekonomik birimler olan işletmeler, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için üretim, hizmet ve pazarlama faaliyetlerini gerçekleştirirler. İşletmeler bu faaliyetlerini gerçekleştirirken **kar elde etme amacıyla bulunur ya da sosyal fayda yaratma güdüsüyle** hareket ederler.

İşletmelerin amaçları ne olursa olsun, günümüz koşullarına uygun, **değişime ayak uydurabilen, geleceği öngörebilen şekilde yönetilmelerini** zorunlu kılar. Bu gibi sebeplerden dolayı toplum üyeleri, işverenler, çalışanlar açısından **işletme okuryazarı olmak** önem taşımaktadır. İşletmeler yüksek rekabetin yaşandığı günümüzde ancak belirli donanıma sahip yönetici ve çalışanlar ile var olabilirler. İyi bir şekilde yönetilen işletmeler, hedef ve amaçlarını doğru belirleyerek, bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde kullanılacak araç ve kaynakları doğru seçerek ekonomik yapılarına ve ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlarlar.

Aksi durumda birkaç girişim dışında kalıcı bir başarı sağlanması olanaklı değildir. Bu bağlamda **iyi bir işletme okuryazarlığı günün şartlarını göz önünde bulundurarak, teknoloji ve verilerden yararlanmayı gerektirmektedir.**

Her ekonomik ürün ve hizmet, bir üretim faaliyetinin sonucunda ortaya çıkar. Doğada çok az sayıda ya da miktarda mal ve hizmet mevcut şekliyle ve hiçbir emek sarf etmeden insan ihtiyaçlarına yanıt verir. Bu amaçla bireylerin ihtiyaç duyduğu mal ve hizmet üretimini sağlayan birimlere işletme denir. **İşletmeler sadece mal ve hizmet üretiminde bulunmaz, aynı zamanda bunların tüketicilere ulaştırılmasında ve pazarlanmasında da faaliyet gösterir.** Bu durumda işletmeler, mal ve hizmetleri üreten ve pazarlayan birimler olarak da tanımlanabilir.

İşletmenin faaliyette bulunduğu iş alanında ve bölgede:

- Toplumun gereksinimi olan mal veya hizmetleri tedarik eden,
- Bu faaliyetler sonucunda kurucularının kâr elde etme amacını veya sadece topluma belirli bir hizmeti vermek amacını gerçekleştirilmeye çalışan,
- Bunun için de amaçlarını gerçekleştirilmeye yönelik olarak sağlanan kaynakların, yönetilmesi gereken bir organizasyon olduğu,
- Akademik açıdan ise işletme; hizmetlerini gerçekleştirilmesi için çeşitli işlev ve faaliyetlerin açıklayan bir bilim dalı olarak ifade edilmektedir.

İşletme kavramı incelendiğinde "iş" kökünden geldiği ve üç anlam taşıdığı belirtilebilir. Bunlar:

- Bir alet veya makine ve bunun gibi bir aracı çalıştırma, iş gördürmedir.
- Çeşitli iş ve faaliyetlerin görüldüğü yer iş yeridir.
- Maddesel ve insansal etmenlerden oluşan bir üretim birimidir.

İşletmenin her üç anlamı incelendiğinde **yararlı ve üretici bir hareket, faaliyette bulunma** anlamı vardır. Birincisi teknik olmakla birlikte; ikinci ve üçüncü anlamları toplumsal ve teknik niteliklere de sahiptir.

İşletmelerin yönetilmelerinde deneyim kadar, işletme okuryazarlığı eğitiminin ve teknolojinin önemi her geçen gün artmaktadır. Deneyim, bireyin yaşamı boyunca edindiği bilgileri kapsarken, işletme okuryazarlığı birçok insanın deneyimlerinden yola çıkarak bu deneyimlerin süzgeçten geçirilip, derlenmiş halini sunmaktadır. **İşletme okuryazarlığı ile işletmenin içinde bulunduğu koşul ve durumlar daha gerçekçi bir şekilde ortaya konulup, işletmeye uygun amaç ve hedefler ve bu amaçlara ulaşmayı sağlayacak kaynaklar doğru bir şekilde belirlenmektedir.**

İşletmelerin yönetimi, sadece ilgili işletmenin bilgilerine sahip olmakla ilgili değildir. İşletmenin bulunduğu sektör, endüstri ve ülkenin ekonomik yapısı vb. gibi birçok faktör hakkında bilgi sahibi olunması ve farklılaşan koşullara uyum gösterebilecek bilgi birikimine sahip olunmasını gerekli kılar.

İşletmeler, üretimi bir amaca yönelik olarak gerçekleştirilir. İşletmeler bu açıdan değerlendirildiğinde; kâr amacı güden ve kâr amacı gütmeyen işletmeler olarak bir ayrım yapılabilir.

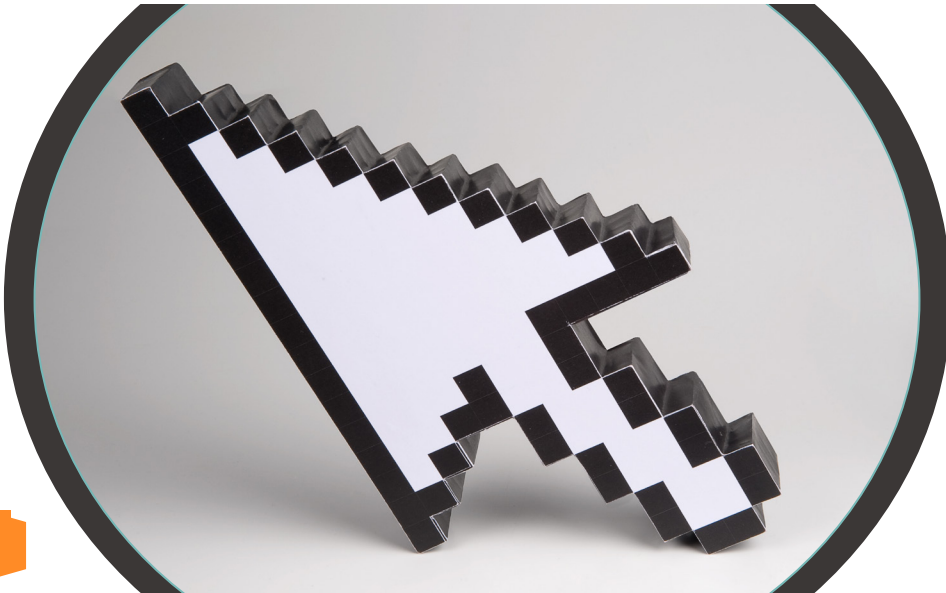
Kâr amaçlı işletmelerde başan doğrudan büyüme, yatırım ve kârlılığa bağlı iken; **kâr amaçsız örgütlerde** halk sağlığını geliştirmek, sanatın değerini artırmak herhangi bir haktan mahrum edilenlerin yaşantılarında fark yaratmak gibi soyut amaçlara yönelik ölçütlerden ve başarı kriterlerinden söz edilmektedir.

İşletmeler için olmazsa olmaz ölçüt kâr amaçlı olmaktır. Kâr amacı olmayan bir işletmeden asla söz edilemez. Akdemir'e (2018) göre; tüm kesimlere, çevresel faktörlere (çalışanlar, devlet, kamu, STK'lar, ortaklar, paydaşlar, halk vb.) değer yaratacak şekilde mal ve hizmetlerin üretildiği ve pazarlandığı kuruluşlara işletmelere denir.

İşletme Okuryazarlığının Önemi

İşletmeler, insan ihtiyaçlarını karşılamak üzere mal ve hizmet üretilen birimlerdir. İşletmeler açık sistemler olarak faaliyetleri ile çevrelerini etkilemektedirler. İşletmeler, dış çevredeki değişimlerden etkilenirler. İşletmelerde; insan kaynakları, tedarik zincirleri, üretim, pazarlama, satış ve finans vb. süreçlerin, etkin olarak yönetilme ihtiyacı vardır.

Dünyada sayılan artan işletmeler sayesinde çoğalan mal ve hizmetler; artan rekabet ve iç pazarların doygunluğa ulaşması ile işletmeler, yeni pazar arayışına yönelmişlerdir. İletişim ve taşıma olanaklarının gelişimi, bu süreci kolaylaştırmaktadır. Günümüzde ulusal ve uluslararası ticaret, genel işletmecilik faaliyetlerinin süreçlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Yöneticiler, işletme stratejilerini bilmelidirler. Bu nedenle işletme okuryazar olmak yönetici ve çalışanlar açısından önem taşımaktadır.

Son 25 yılda dünya, müthiş bir değişim göstermiştir. Bilginin ulaşımı ve kullanımı, internetin bulunmasıyla giderek artmıştır. Bu ise çok hızlı değişen bir hayatı ortaya çıkarmıştır. Seri üretimin ortaya çıkması, teknolojinin günlük hayatta yaygın olarak kullanılmasını ve böylece insanların yaşam kalitesinin artmasını sağlamıştır.

İnternet kullanımının yayılması ise teknolojinin yani bilginin, tüm dünyaya yayılmasını sağlamıştır. Dünya yaşantısında yeni değerler ortaya çıkmış olup, bu değerler kendilerini kolayca kabul ettirmektedir.

Dünün sabit yapısındaki işletmeleri, bugün artık yoktur. **Dünün manuel işleri, sonra makine işlerine, daha sonra bilgisayar destekli işlere, bir süre sonra da insansız işlere dönüştürmektedir.** İşletmelerin yapısı, büyük bir hızla değişmiştir. Bir kişilik ticaret-haneler; şirketlere, şirket gruplarına, holdinglere, uluslararası işletmelere, küresel ölçekteki işletmelere ve bugünlerde ise kuantum işletmelerine dönmüştür. Hızlı yaşanan bu dönüşümde bireylerin ve özellikle yöneticilerin, işletmelerin yönetimini, amaçlarını, sosyal sorumluluklarını iyi anlayıp, stratejilerini değişen koşullara göre hızla belirleyip, aksiyon almaları önem taşımaktadır.

Toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasında en önemli rolü olan işletmeleri iyi tanımak süreçlerin daha verimli ve etkili olmasını sağlayacaktır. Bu maksatla orta düzey yöneticiden astlara, teknik düzeydeki çalışandan stratejik pozisyonda çalışanlara kadar her bireyin, işletme okuryazarı olması bir zorunluluk haline almaktadır. **İşletme okuryazarlığı** kapsamında örgütü anlama, yorumlama ve yönetebilme bilgisi elde edilmelidir. Bunun yanında iş ve pozisyon fark etmeksizin bireylere, **değerlerin farkına varma, bilinçlendirme ve yeni bir bakış açısı kazandırması** süreçleri de söz konusu olmaktadır.

İşletme okuryazarlığı, bireylere özellikle belirsizlik ortamında bir pusula görevi görür. İşletmelerin doğru amaçlar belirleyerek, yön almaları ve hedeflerine ulaşmalarında, işletme okuryazarlığı öngörü sağlayarak doğru kararlar almalarına yardımcı olabilmektedir. İşletmelerin yoğun rekabet koşullarının yaşandığı bir ortamda ayakta kalabilmesi, büyümelerini sağlaması, sürekli gelişmeye ve uygun stratejilerin belirlenip, uygulamaya geçmesiyle mümkündür. İşletmeler stratejilerini belirlemeden önce, yöneticilerin mutlaka işletme okuryazarı olmaları önem arz etmektedir. **İşletmelerin başarısı, işletmeyi kuran ve yöneten kişilerin bilgi, deneyim ve kültürlerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.** Bu bağlamda yöneticilerin eğitimlerini ve gelişimlerini tamamlamaları, çevresel değişimleri iyi analiz edebilmeli, yeniliğe açık olmalı, etkili iletişim kurabilmeli ve vizyoner bakış açısına sahip olmalıdır.

İşletmeler stratejilerini maksimum etkinlik ile yerine getirmek amacıyla en kritik olan faaliyetlerine ağırlık vermelidirler. Bu amaçla işletmeler değer zincirleri içindeki bazı faaliyetlerini etkinleştirerek **organizasyon yapılarını yeniden tasarlamalıdır**lar.

İşletmeler başarıya ulaşmak için faaliyetlerindeki **etkinlik kadar kurumsallaşmaya da önem vermelidir.** Büyüme ve gelişme açısından kurumsallaşma modern yönetimin zorunluluklarından biri haline almıştır. Kurumsallaşma dinamik bir süreçtir. Bu nedenden dolayı işletme dış çevresinde oluşan değişimleri inceleyerek organizasyon yapısında, hedeflerinde, çalışan niteliklerinin belirlenmesinde ve teknolojik alt yapının süreçlere uygun hale getirilmesi yönünde çaba sarf etmelidir.